

SPIS TREŚCI

---

1. **PROCES GOJENIA SIĘ RAN PRZEWLEKŁYCH** - Łukasz Woda, Bartosz Fórmankiewicz, Maria T. Szewczyk, Arkadiusz Jawień 1
  - 1.1. Oczyszczanie i odbudowa rany 3
    - 1.1.1. Okres oczyszczania 3
    - 1.1.2. Okres odbudowy 4
  - 1.2. Czynniki ogólnoustrojowe i miejscowe wpływające na proces gojenia się ran 10
2. **ZAKAŻENIA RAN PRZEWLEKŁYCH** - Eugenia Gospodarek-Komkowska 17
  - 2.1. Informacje ogólne 17
  - 2.2. Rozwój zakażenia rany 18
  - 2.3. Mikrobiologia ran przewlekłych 18
    - 2.3.1. Znaczenie biofilmu w ranach przewlekłych 21
  - 2.4. Diagnoza kliniczna 22
  - 2.5. Diagnostyka mikrobiologiczna 23
    - 2.5.1. Pobranie materiału do badania mikrobiologicznego 24
  - 2.6. Czynniki przeciwdrobnoustrojowe stosowane miejscowo 25
  - 2.7. Antybiotyki stosowane ogólnie 27
3. **ŻYWIENIE W PROFILAKTYCE I LECZENIU RAN** 32
  - 3.1. Wpływ żywienia na profilaktykę i leczenie ran – Maria Kózka 32
  - 3.2. Ocena stanu odżywienia – Lucyna Ściśło 39
    - 3.2.1. Metody oceny stanu odżywienia 40
  - 3.3. Żywienie chorego z owrzodzeniami na tle miażdżycy i w zespole stopy cukrzycowej – Lucyna Ściśło, Elżbieta Walewska 43
    - 3.3.1. Stosowanie diety śródziemnomorskiej 45
  - 3.4. Żywienie chorego z owrzodzeniem nowotworowym – Elżbieta Walewska 47
4. **OWRZODZENIE ŻYLNE** - Maria T. Szewczyk, Arkadiusz Jawień, Paulina Mościcka, Justyna Cwajda-Białasik 56
  - 4.1. Wywiad 57
  - 4.2. Kompresjoterapia 63
  - 4.3. Ocena rany 64
  - 4.4. Standard postępowania miejscowego TIME 67

5. BÓL PRZEWLEKŁY W OWRZODZENIU GOLENI – Bartosz Fórmanekiewicz, Łukasz Woda, Maria T. Szewczyk, Arkadiusz Jawień	73
5.1. Rodzaje bólu	74
5.2. Przyczyny bólu	75
5.2.1. Przygotowywanie rany	76
5.2.2. Pielęgnacja rany	76
5.2.3. Przebijające bóle	76
5.2.4. Podłoże rany	76
5.2.5. Psychologiczne i środowiskowe czynniki	77
5.3. Ocena bólu	77
5.3.1. Skale wzrokowe	79
5.3.2. Skala liczbowa	79
5.3.3. Skala słowna	80
5.3.4. Dzienniczki bólu	80
5.4. Leczenie przeciwbólowe	81
5.4.1. Leczenie miejscowe	82
5.4.2. Leczenie układowe	83
5.4.3. Aspekty psychospołeczne leczenia bólu	84
5.4.4. Przygotowanie gabinetu: przygotuj, planuj, przewiduj – „3P”	85
6. OWRZODZENIA KOŃCZYN DOLNYCH O ETIOLOGII TĘTNICZEJ, MIESZANEJ I INNEJ – Paulina Mościcka, Maria T. Szewczyk, Bartosz Fórmanekiewicz, Justyna Cwajda-Białasik, Łukasz Woda, Aleksandra Popow, Elżbieta Kozłowska	89
6.1. Owrzodzenia tętnicze	92
6.1.1. Charakterystyka owrzodzenia tętniczego	95
6.1.2. Postępowanie miejscowe z owrzodzeniem tętnicznym	96
6.2. Owrzodzenia tętniczo-żyłne	96
6.3. Owrzodzenia pourazowe	98
6.4. Owrzodzenia w wyniku samookaleczenia	100
7. RANY POURAZOWE – Mariusz Barański, Anna Szumska	108
7.1. Charakterystyka ran pourazowych	108
7.2. Gojenie ran pourazowych	110
7.3. Ocena rany pourazowej	111
7.4. Wstępne zaopatrzenie rany pourazowej	112
7.5. Leczenie ran pourazowych	114
7.6. Zakażenie rany pourazowej	119
7.7. Rehabilitacja	123

8. ZESPÓŁ STOPY CUKRZYCOWEJ	128
8.1. Patogeneza zespołu stopy cukrzycowej – Anna Korzon-Burakowska	128
8.1.1. Owrzodzenie stopy u chorego na cukrzycę	128
8.2. Opieka nad chorym z owrzodzeniem w przebiegu zespołu stopy cukrzycowej – Justyna Cwajda-Białasik, Maria T. Szewczyk, Paulina Mościcka, Elżbieta Hancke, Katarzyna Cierznikowska	138
8.2.1. Charakterystyka owrzodzeń	138
8.2.2. Diagnostyka	143
8.2.3. Działania terapeutyczne i pielęgnacyjne	146
8.2.4. Zabiegi podiatryczne	151
8.2.5. Profilaktyka i edukacja	154
9. LECZENIE RAN ODLEŻYNOWYCH – Justyna Cwajda-Białasik, Maria T. Szewczyk, Paulina Mościcka, Arkadiusz Jawień	161
9.1. Etiologia	161
9.2. Charakterystyka ran odleżynowych i zmian skórnych związanych z inkontynencją	164
9.3. Proces gojenia się ran odleżynowych	169
9.4. Postępowanie miejscowe	172
10. WYBRANE ASPEKTY REHABILITACJI U CHORYCH LEŻĄCYCH – Anna Spannbauer, Arkadiusz Berwecki, Tomasz Ridan, Anita Kulik, Joanna Danek, Małgorzata Berwecka, Piotr Mika	184
10.1. Następstwa długotrwałego unieruchomienia	184
10.2. Ćwiczenia lecznicze stosowane u osób z zaburzeniami ruchowymi	186
10.2.1. Techniki specjalne	198
10.3. Zabiegi fizykoterapeutyczne u chorych z zaburzeniami ruchowymi	203
10.4. Masaż	207
10.5. Kompresja pneumatyczna	208
10.6. Kinesiotaping	209
11. OPARZENIA JAKO PROBLEM LECZNICZO-PIELĘGNACYJNY – Elżbieta Kozłowska, Aleksandra Popow, Katarzyna Cierznikowska, Lucyna Kiełbasa	217
11.1. Anatomia i fizjologia skóry	217
11.2. Przyczyny oparzeń	217
11.2.1. Oparzenia ciepłe	217
11.2.2. Oparzenia chemiczne	218
11.2.3. Oparzenia elektryczne	218
11.3. Ciężkość oparzenia	218
11.3.1. Rozległość oparzenia	219
11.3.2. Głębokość oparzenia	220

- 11.4. Pierwsza pomoc przedlekarska 226
- 11.5. Choroba oparzeniowa 227
- 11.6. Leczenie chorego oparzonego 228
  - 11.6.1. Resuscytacja płynowa 228
  - 11.6.2. Leczenie bólu 229
  - 11.6.3. Profilaktyka owrzodzeń przewodu pokarmowego 229
  - 11.6.4. Leczenie żywieniowe 230
  - 11.6.5. Miejscowe leczenie rany oparzeniowej 230
  - 11.6.6. Hiperbaria tlenowa 232
  - 11.6.7. Leczenie uzupełniające 232
- 11.7. Schemat postępowania rehabilitacyjnego w zależności od fazy leczenia 235
- 12. RANA OKOŁOSTOMIJNA I ZMIANY SKÓRNE WOKÓŁ STOMII -**
Katarzyna Cierzniaowska, Zbigniew Banaszek, Maria T. Szewczyk 245
- 12.1. Rodzaje stomii 245
- 12.2. Opieka i zapobieganie powikłaniom 246
- 12.3. Powikłania stomii 246
  - 12.3.1. Częściowy lub całkowity brak zrostu śluzówkowo-skórnego 247
  - 12.3.2. Zmiany skórne 247
  - 12.3.3. Kontaktowe zapalenie skóry 248
  - 12.3.4. Zakażenie skóry wokół stomii 251
  - 12.3.5. Zmiany na podłożu alergicznym 252
  - 12.3.6. Piodermia zgorzelinowa 252
  - 12.3.7. Ziarniniaki 252
- 12.4. Gojenie się zmian skórnych 253
- 13. OPIEKA PIELĘGNIARSKA NAD PACJENTEM Z PRZEWLEKŁĄ RANĄ O ETIOLOGII NOWOTWOROWEJ -** Dariusz Bazaliński, Zdzisława Chmiel, Maria Kózka 258
- 13.1. Etiopatogeneza uszkodzeń skóry spowodowanych nowotworami 258
- 13.2. Ocena rany nowotworowej 263
- 13.3. Agresywny nowotwór w ranie przewlekłej (owrzodzenie Marjolina) 265
  - 13.3.1. Rozpoznanie i leczenie 269
- 13.4. Istota opieki nad chorym z raną przewlekłą o etiologii nowotworowej 271
- 13.5. Najczęstsze problemy w opiece nad chorym z raną nowotworową oraz metody postępowania 272
  - 13.5.1. Nieprzyjemny zapach i wysięk z rany 272
  - 13.5.2. Krwawienie z rany 281
  - 13.5.3. Ból 284
  - 13.5.4. Problemy psychospołeczne 286

14. „ZARZĄDZANIE RANĄ” U KRESU ŻYCIA - Dariusz Bazaliński, Joanna Przybek-Mita, Maria Kózka	295
14.1. Opieka paliatywna – założenia, zakres i charakter działań ukierunkowanych na profilaktykę i leczenie ran przewlekłych	295
14.2. Specyfika opieki nad pacjentem z raną u kresu życia	297
14.3. Metody oczyszczania rany a „zarządzanie raną” u kresu życia	302
14.4. Piorunująca odleżyna jako częsty problem zdrowotny u kresu życia	313
SKOROWIDZ	321